

misiarias ad exemplum inter vivos libertatum indistincte valere censemus, lega Fufia Caninia de cetero cessante, nec impendente testantum pro suis servis clementes dispositions effectui mancipari. Dat. Kalend. Jun. * AA. CONSS.

TIT. IV. DE FIDEICOMMISSARIIS & LIBERTATIBUS.

De hereditate non adiuta.

1. Imp. SEVERUS, & ANTONINUS AA. Primo.

Cum proponas hereditatem ejus [testatoris] aditam non esse, a quod tibi fideicommissarii libertatem reliquit dicens, & ab intestato 4 fideicommissarii libertatem posse dñe: si non 5 a legatum, quam qui scriptus est, hereditatem posse dñe: si non 5 a legato mo quoque herede fideicommissaria libertas reperitur est, nullo jure praeflari eam ab eo, qui rogatu non est, desideras. Plane si pecunia accepta hereditem institutum omisisti hereditatem doceris, libertatem tibi praestare cogetur. PP. 13. Kal. Mart. LATERANO & RUFINO CONSS. 198.

Si legatus manumisierit, deinde codicilis falsi pronunciati sunt.

2. Imp. ANTONINUS A. Valerio.

Quamvis codicilli 6 quibus auncula defuncta legatus esse videris, falsi pronunciati sunt: tamen si ante motam criminis questionem, iutam libertatem es a legario confutatis, posterior eventus non infirmat ita datam libertatem. Plane secundum D. Hadriani constitutionem datur heredi vi-ginti 7 aureorum repetitio.

De natu ex statu libera.

3. Imp. ALEXANDER A. Lucio.

Cum 8 libertatem mulieribus sub conditione datam proponas: quid du-pium est, eos, qui ex his ante 9 impletam eam eduntur, servos nasci, & pertinere ad heredes jure dominii? His enim demum succussum est, qui post 10 moram praestanda libertatis progeniti sunt, ut liberi [&] ingenui nati vi-deantur.

De ea, qua voluntate domini in libertate morata est, & ea qua manumisierat fideicommissarii libertatem petuit.

4. Item A. Hadriano.

Si voluntate domini in libertate est morata, cui 11 fideicommissaria libertas reliqua fuit: secundum Senatusconsultum 12, & Constitutiones ad id pertinentes civis Romana facta ingenuos 13 peperit. Sed si 14 nunquam ab ea libertas petita est, sibimet imputare debet, cur interea progeniti ex ea servi sunt.

De minore.

5. Item A. Dionysio.

Minor 15 anni lege definitis, nec per fideicommissum libertatem supre-mis suis [elogis 16] reliquiae potest, nisi his, quorum causam proba-re potest.

De aliena ancilla.

6. Item A. Maximo.

Debet etiam aliena ancilla fideicommissarii libertatem placuit: nec 17 deficit hoc debitum, si 18 interim domina [si modo nihil ex judicio ejus qui, quæ reliquit libertatem, percepit] noluit vendere: quia possit tem-pore procedente, ubincunque occasio redimenda ancilla fuerit, praestari li-bertatis.

Manumisissi quorum sunt liberti.

7. Item A. Nicomedi.

H[ab]it[us] 19, quibus per fideicommissum libertas supremis iudicis relinquitur, heorum 20 liberti efficiuntur, a quibus manumittuntur. PP. Kal. April. FUSCO, & DEXTO CONSS. 226.

De libertate collata in heredis, qui non adiut, arbitrium.

8. Item A. Eutycheti.

Cum proponas fideicommissarii libertatem ita tibi datum, si 21 uxori te-statoris placuerit: licet [ea] non adeunte hereditatem, pertinere cop-erit ad filium solidam hereditates, non refragante tamen uxore testatoris, potes-tete libertatem.

Argumentum a contractu ad ultimas voluntates; id est, favor contra dictibus concessus ad ultimas voluntates potest extendi.

2. Elogia 1. dixi ad 40. D. 5. 2. Institut. 24.

3. 1. 2. 5. de testam. manumis-

4. 1. 2. 4. 5. 1. 2. 5. ff. ed.

5. Manumisissi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua: heres defuncti, idemque servi manumisissi dominus & pupilli: qui servum heredem facit, præsumit quidem liberum eum fecisse, libertatis favore, ut nullus pupilli cauila. Priori cauila duplex ratio libertatem collata esse fuderit: 20 Tertius servum sibi fidi-
ciliis codiciliis reliqua